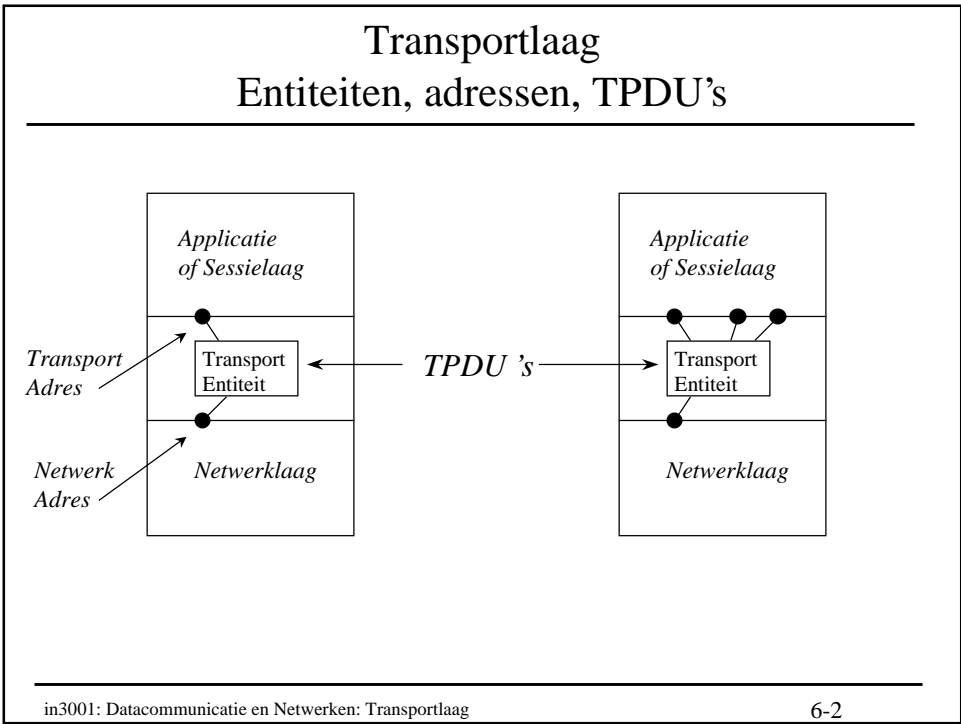

---

6. De Transportlaag

---

in3001: Datacommunicatie en Netwerken: Transportlaag 6-1

Transportlaag vergelijking met netwerklaag

- Transportdiensten lijken op netwerkdiensten, b.v.
    - verbindingsgericht/verbindingsloze diensten
    - adressering
    - stroombeheersing
- maar:
- netwerklaag is onderdeel van het (communicatie)subnet ;
  - transportlaag kan fouten van de netwerklaag herstellen.

Transportlaag Transportdienst primitieven (1)

- Transportdienst primitieven vormen het interface tussen de applicatie en de transportdienst.
- Verschil met netwerkdienst interface:
  - Transport interface is eenvoudiger, want
    - Netwerk interface bestemd voor de transportentiteit, maar Transport interface ook bestemd voor gebruikers (programmeurs)
    - Transportlaag levert betrouwbare service, transportentiteit zorgt ervoor dat problemen onzichtbaar zijn voor de gebruiker.

Transportlaag Transportprimitieven (2)

---

voorbeeld: eenvoudige verbindingsgerichte transportdienst

primitieven:

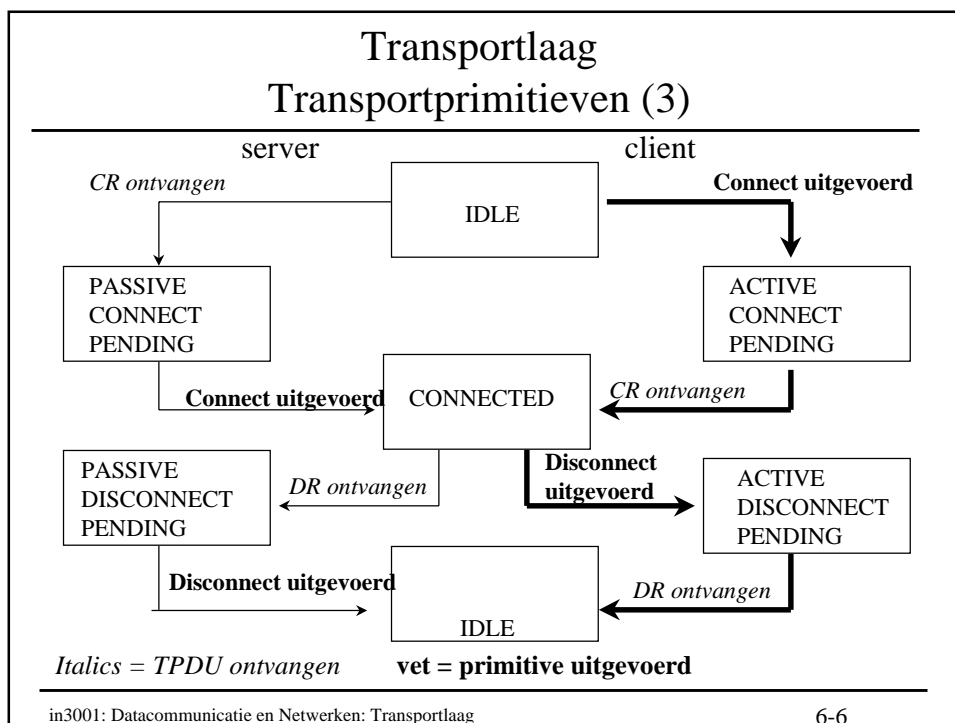
- LISTEN
- CONNECT
- SEND
- RECEIVE
- DISCONNECT

bij één server en meerdere clients

- maken van verbinding door:
  - server: LISTEN; client: CONNECT
- voor data-transport:
  - client en server : SEND en RECEIVE
- voor beëindigen van de verbinding:
  - client en server gebruiken: DISCONNECT

---

in3001: Datacommunicatie en Netwerken: Transportlaag 6-5

Transportlaag

Transportprimitieven (4)

Voorbeeld: UNIX en TCP

- Gaat uit van een client en een server

Server:

- creëert een socket m.b.v. **socket** system call
- koppelt socket aan TCP/IP adres d.m.v **bind**
- kondigt bereidheid tot verbinding aan d.m.v. **listen**
- accepteert verbinding d.m.v **accept** , krijgt hierbij een nieuwe socket
- ontvangen en zenden van buffers d.m.v. **read** en **write** (via socket)

Transportlaag

Transportprimitieven (5)

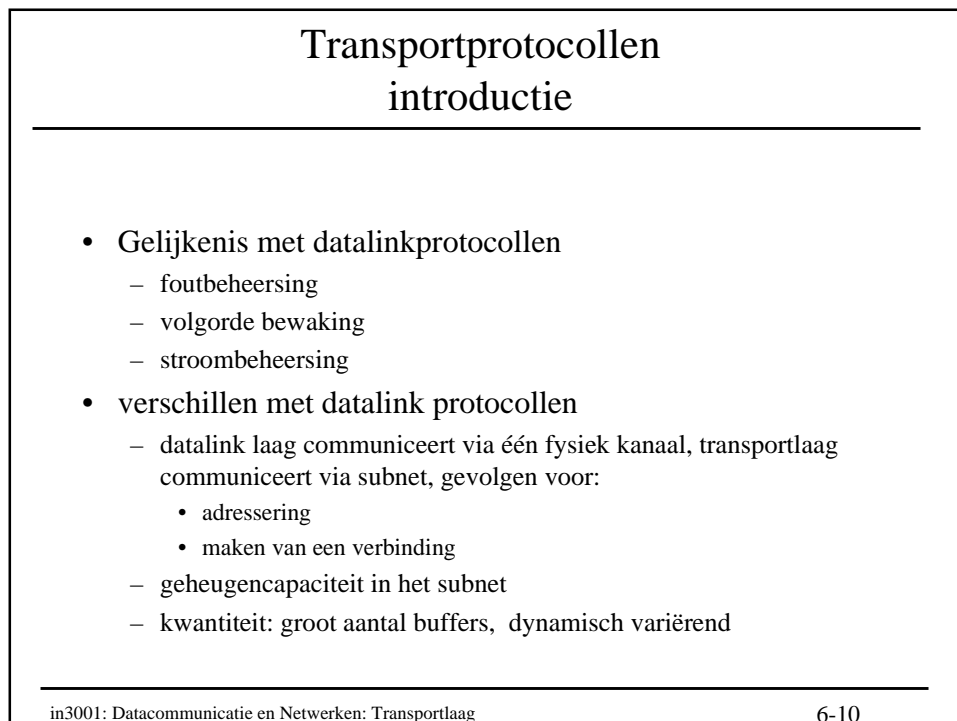
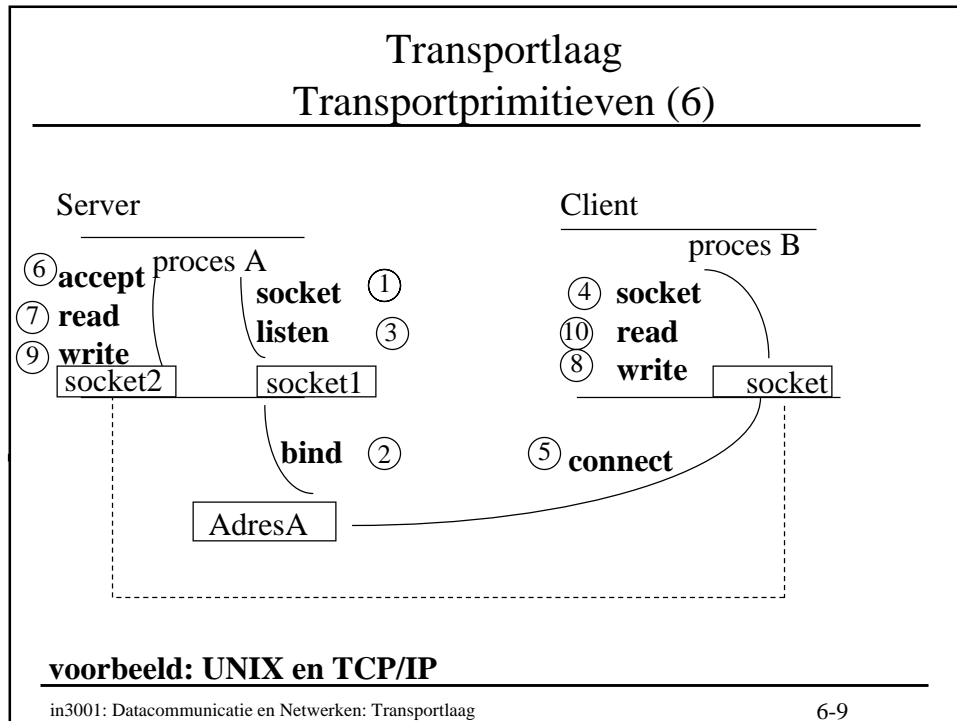
- Voorbeeld UNIX en TCP (vervolg)

Client:

- creëert socket d.m.v. **socket**
- vraagt verbinding d.m.v **connect**
- zenden en ontvangen van buffers d.m.v. **write** en **read** (m.b.v sockets)

N.B. Dit betekent dat servers vaak permanent aanwezig zijn, wachtend tot er een verzoek van een client binnenkomt.

Dit type processen wordt *daemons* genoemd.

Transportprotocollen adressering (1)

- Transport adressen *TSAP's* (b.v. IP-adres + poortnummer)
- Netwerk adressen *NSAP's* (b.v. IP-adres)
- 1 transport entiteit support meerdere TSAP's
- sommige machines hebben ook meerdere NSAP's
- Mogelijkheden om verbinding tot stand te brengen:
  - bekende TSAP (vast)
  - *Initial Connection Protocol* (proces server creëert een server)
voorbeeld: UNIX: Inetd
  - *name server of directory server*
voorbeeld: Internet: Domain Name System (DNS)

Transportprotocollen adressering(2)

- Inetd (internet daemon) maakt het mogelijk het aantal daemons te beperken
- inetd is a.h.w. een superdaemon
- luistert naar een groot aantal poorten (opgegeven in **/etc/inetd/conf** en **/etc/services**)
- Wanneer een request bij één van deze poorten binnenkomt, zorgt inetd ervoor dat de code van de bijbehorende server wordt uitgevoerd.
- voordeel van inetd:
  - minder daemons nodig (minder overhead)
  - eenvoudiger server programma's

Transportprotocollen

Het maken van een verbinding (1)

- In principe één transportentiteit geeft CR TPDU, en wacht op CA TPDU
- probleem: duplicaat TPDU's (gevolg van aflopen van timer)
- Oplossing:
  - maximum leeftijd voor pakketten vaststellen.
  - daarna te garanderen dat geen duplicaat-TPDU's niet mogelijk zijn.

Transportprotocollen

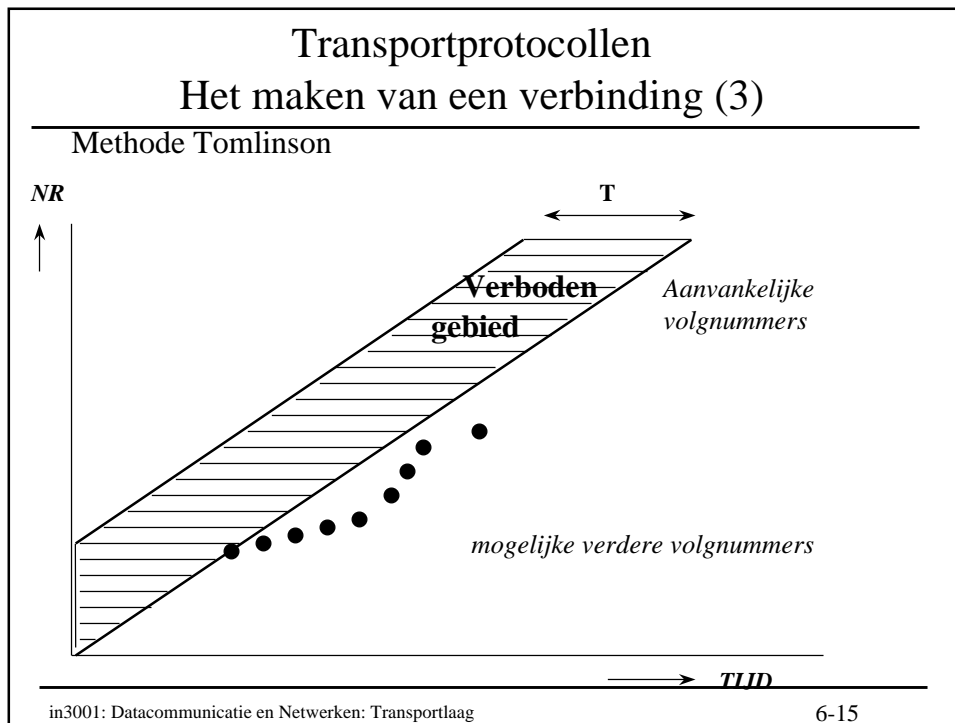
Het maken van een verbinding (2)

Unieke nummering bij eindige levensduur (T) van TPDU's

Methode van Tomlinson, basisprincipes:

- ieder systeem heeft een TOD klok
- klok loopt door als systeem down
- TPDU's krijgen nummers
- nummer van eerste TPDU gebaseerd op laatste k-bits van waarde van TOD-klok
- nummer van volgende TPDU steeds 1 hoger
- *verboden gebied* zorgt ervoor dat nooit 2 TPDU's kunnen bestaan met hetzelfde nummer en van dezelfde afzender

Transportprotocollen

Het maken van een verbinding (4)

Bij verzenden van een TPDU eerst te controleren of deze niet in het verboden gebied valt.

Dit kan als gevolg van:

- te snel aanbod van TPDU's
- te traag aanbod van TPDU's

---

in3001: Datacommunicatie en Netwerken: Transportlaag 6-16

Transportprotocollen

Het maken van een verbinding (5)

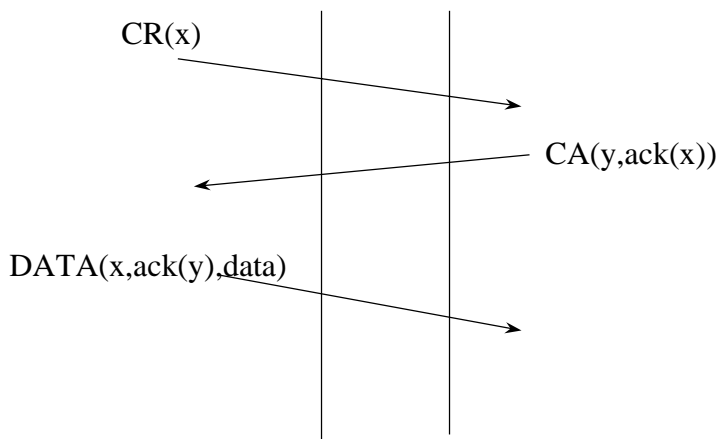
- **Probleem:** hoe worden beide partijen het eens over de te gebruiken nummers?
  - oplossing: *Drievoudige handdruk (three-way handshake)*
  - Een three-way handshake is een mechanisme waarbij 3 PDU's worden overgebracht.
Stel A is de initiatiefnemer en B is de andere partij.
    1. Een verzoek van A naar B
    2. Een reactie van B op 1)
    3. Een reactie van A op 2)
  - Een vertraagde TPDU kan daardoor geen verbinding veroorzaken.

Transportprotocollen

Het maken van een verbinding (6)

Drievoudige handdruk, scenario zonder fouten

Tijd

Transportprotocollen het verbreken van verbindingen (1)

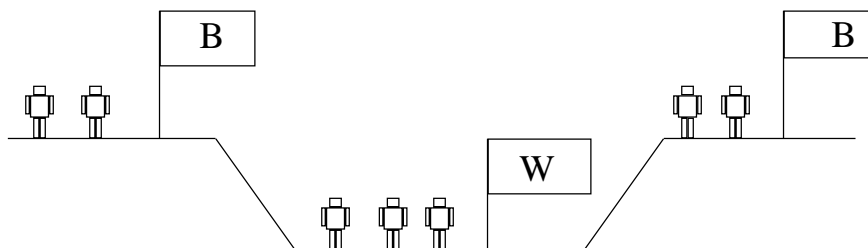

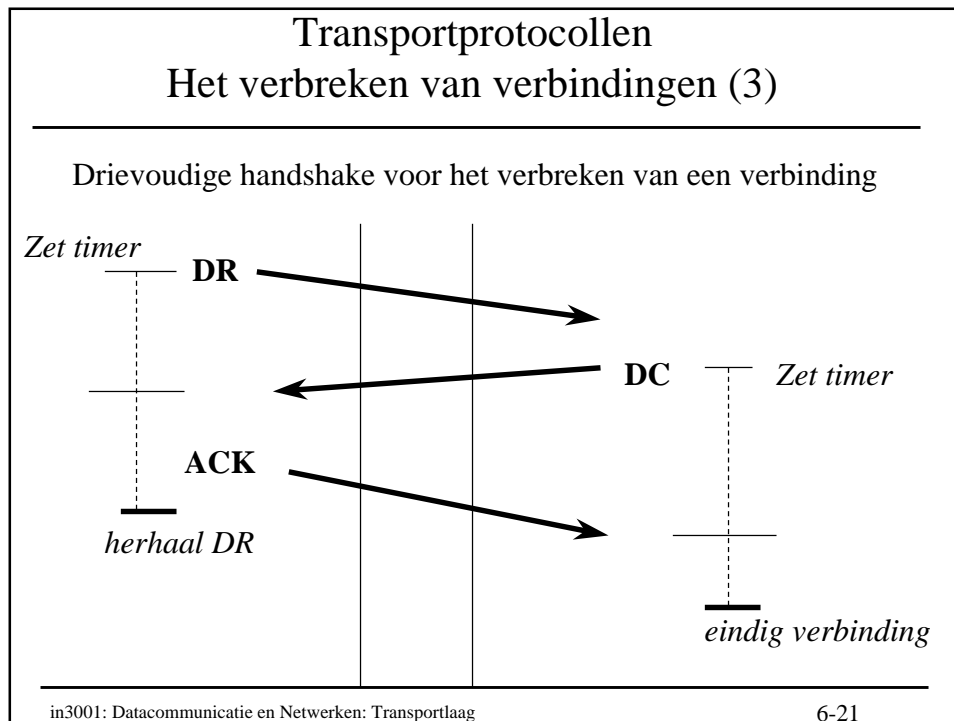
- Asymmetrisch: één partij geeft DISCONNECT .
  - probleem: mogelijk verlies van data
- Symmetrisch: beide partijen moeten het eens zijn.
  - probleem: Het twee-leger probleem
  - redelijke oplossing: three-way handshake met time-out.

Transportprotocollen Het verbreken van verbindingen (2)

Het twee-leger probleem

Buffering en Flow control

- vergelijkbaar met datalinklaag
- overeenkomst: glijdend venster
- verschil router heeft weinig lijnen, een host heeft veel verbindingen
- voor de transportentiteiten geldt:
  - Bij onbetrouwbare netwerkdienst: zender moet TPDU's altijd bewaren, totdat zij bevestigd zijn
  - bij betrouwbare netwerkdienst:
    - als de ontvanger garandeert dat TPDU's worden geaccepteerd : zender hoeft **niet** TPDU's te bewaren
    - anders **wel**

---

in3001: Datacommunicatie en Netwerken: Transportlaag 6-22

Buffers en Flow Control netwerkcapaciteit

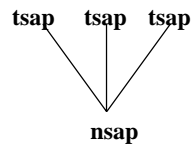
- Flow control primair bedoeld om ontvanger te beschermen tegen te snelle zender
- Zender moet ook afgeremd worden wanneer hij meer dreigt te zenden dan capaciteit van het subnet toelaat
  - zender moet maximaal uitstaande TPDU's (window size) aanpassen aan capaciteit van het subnetwerk
  - capaciteit van subnet is c TPDU's per seconde
  - 'cyclustijd' van subnet is r seconde
  - window size $w = cr$
  - c en r variëren en moeten regelmatig (door de zender) bepaald worden.

Multiplexing

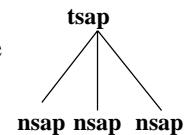
- Opwaartse multiplexing:
meerdere transportverbindingen over 1 virtueel circuit

- aspecten
  - kosten
  - respons
  - id nodig in transportheader

- Neerwaartse multiplexing:
één transportverbinding gebruikt meerdere virtuele circuits

- aspecten
  - grotere bandbreedte (mits onderliggende lagen voldoende)

Herstel na storingen (1)

- storing in netwerklaag (verbinding weg, of datagrammen zoek), eenvoudig op te lossen door transportlaag
- host down is moeilijk (transportlaag in host)
  - mogelijke toestanden van andere partij op het moment van down gaan:
    - T1: wel uitstaande TPDU's
    - T0: geen uitstaande TPDU's
  - mogelijke acties bij het weer opkomen hangen samen met de manier waarop berichten vanuit de transportentiteit worden doorgegeven aan de transportgebruiker:
    - eerst bericht doorgeven, daarna ACK sturen, of
    - eerst ACK sturen en daarna bericht doorgeven

Herstel na Storingen (2)

Mogelijke acties van zender, na down en herstart van de ontvanger:

Ontvangende host AW (eerst ACK, daarna Write naar appl.

of WA (eerst naar appl., daarna ACK)

C = Crash, geeft aan waar Crash optreedt

Zender \ Ontvanger	C(AW)	AC(W)	AWC	C(WA)	WC(A)	WAC
Altijd R	O.K.	O.K.	dubbel	O.K.	dubbel	dubbel
nooit R	kwijt	kwijt	O.K.	kwijt	O.K.	O.K.
R als in T0	kwijt	O.K.	dubbel	kwijt	O.K.	dubbel
R als in T1	O.K.	kwijt	O.K.	O.K.	dubbel	O.K.

R betekent: retransmissie van laatst verzonden TPDU

Herstel na storingen (3)

- Bij host down is er geen strategie die onder alle omstandigheden goed werkt.
- Algemeen: Echte end-to-end bevestiging is niet te bereiken. (d.w.z. bevestiging betekent: het werk is gedaan, uitblijven betekent: het werk is niet gedaan)

Representatie van transportprotocollen (1)

Een eenvoudig voorbeeld

aanname:

- netwerkdiensten verbindingsgericht, foutloos
- Transportentiteit gerealiseerd als library functies in de user address space.

5 primitieven (LISTEN, CONNECT, etc)

6 types pakketten (Call-req, DataPkt, etc)

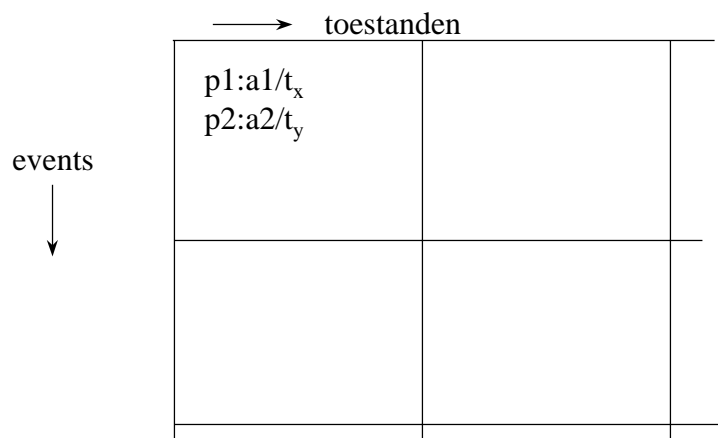
1 Timeout

geeft in totaal 12 mogelijke events

7 mogelijke toestanden (IDLE, WAITING, etc)

Het protocol is op verschillende manieren te representeren

Representatie van transportprotocollen (2) Eindige toestandsmachine in matrixvorm

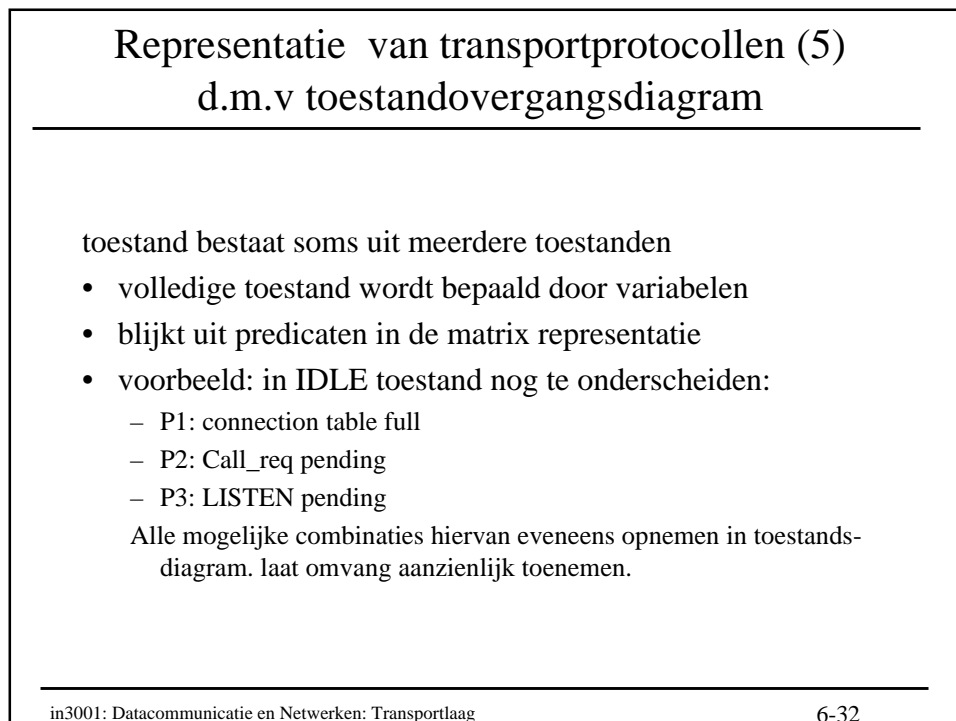
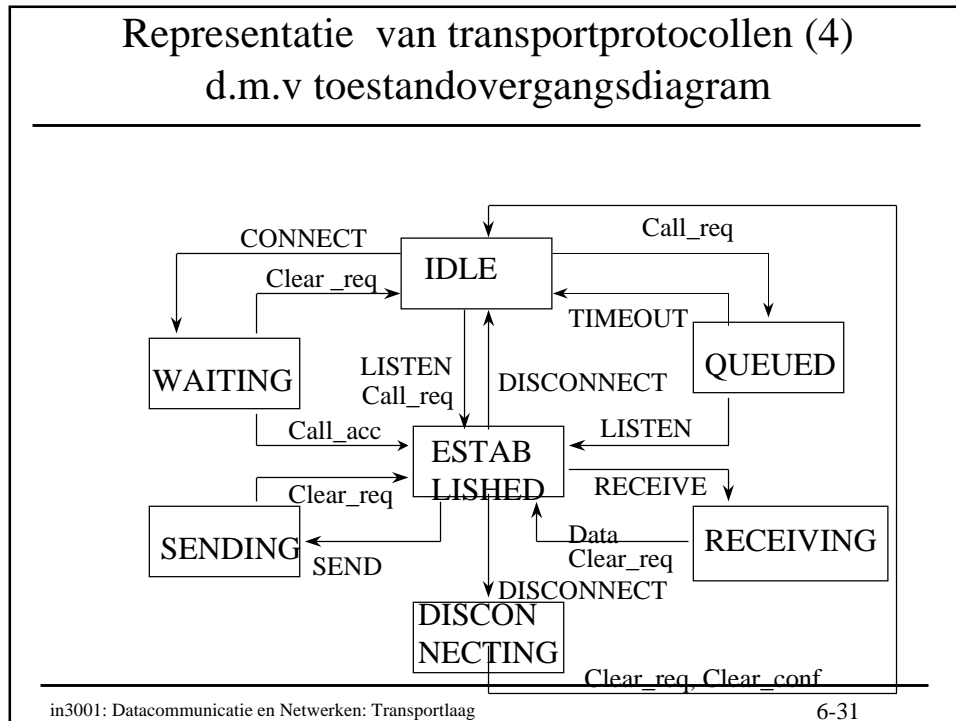

p_i predikaat; geeft voorwaarde, a_i uit te voeren actie
 t_i toestand, de nieuwe toestand

Representatie van transportprotocollen (3) Eindige toestandsmachine in matrixvorm

voordelen van de matrixrepresentatie:

- volledig
- eenvoudige implementatie
- (soms) aansluiting op documentatie van de standaard

Representatie van transportprotocollen (6) d.m.v toestandovergangsdigram

---

Voordelen van representatie d.m.v. diagram:

- mogelijke gang van zaken beter te volgen

Nadelen:

- moeilijker beoordelen van de volledigheid
- moeilijker implementatie

UDP (User Data Protocol)

- UDP is het verbindingsloze transportprotocol in Internet
- nuttig als er maar één bericht verzonden hoeft te worden.
- applicatie moet zelf nagaan of bericht is aangekomen.
  - (goed mogelijk als het om een request-respons toepassing gaat)
- UDP header (8 bytes)
  - bron poort
  - doel poort
  - lengte
  - checksum

RPC (Remote Procedure Call)

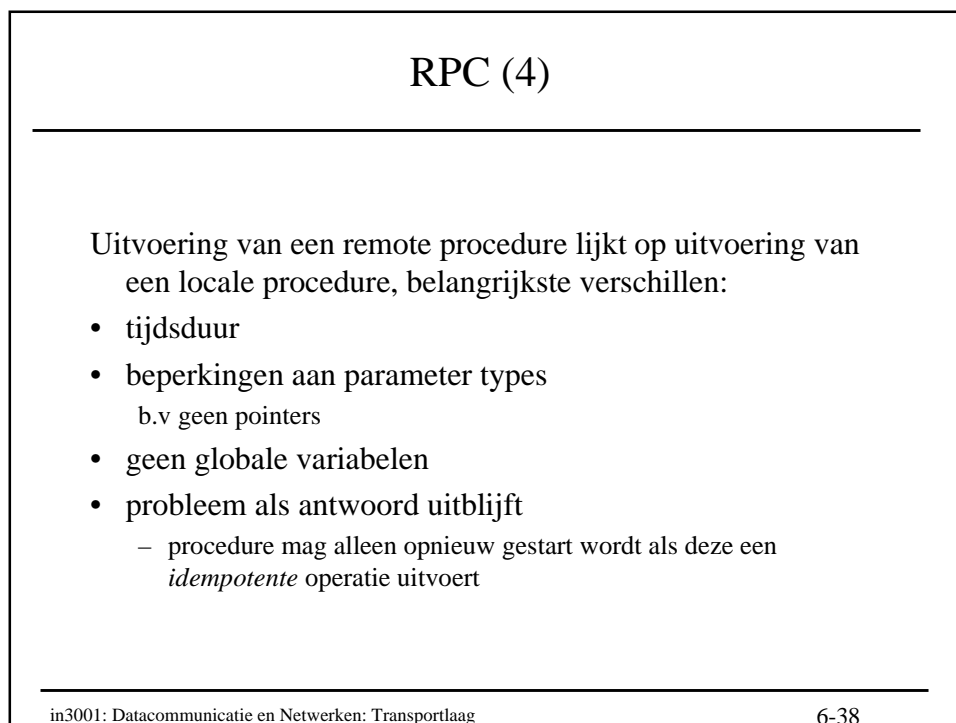
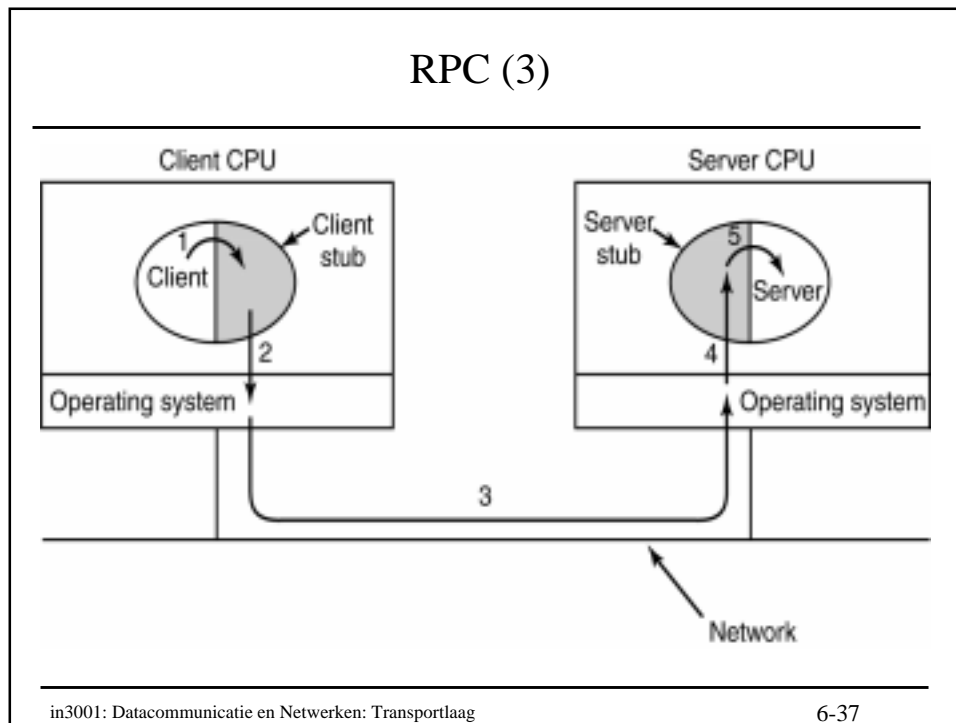

- maakt het mogelijk functies in andere machines aan te roepen alsof het in de eigen address space is.
- past in client/server model
- gebruikt UDP of TCP
- het aanroepende programma (de client) bevat:
  - een normale functie aanroep
  - een stub (de client-stub) in plaats van de functie
de stub zorgt voor
    - *marshalling* (het “verpakken van de parameters”)
    - creatie van een bericht (waarin de parameters) voor de server
    - het verzenden naar de server
    - het uitpakken en doorgeven van het resultaat van de functie, de aanroeper is geblokkeerd tot het resultaat er is

RPC (2)

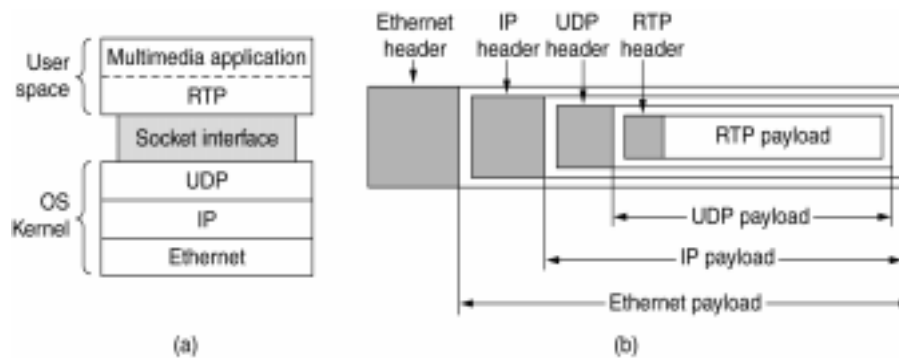
- De server bevat
  - de aangeropen functie
  - stub (server stub), draagt zorg voor
    - het uitpakken van de parameters
    - het aanroepen van de functie
    - het verpakken van het resultaat
    - het versturen van het resultaat naar de client

RTP (Real-time Transport Protocol)

- Voor Real time multimedia toepassingen
- gebruikt UDP
- werkwijze:
  - verschillende streams worden gemultiplexed en gecodeerd in RTP pakketten
  - RTP pakketten worden verpakt in UDP pakketten
  - UDP stroom unicasting of multicasting
  - RTP pakketten genummerd
  - inhoud van ontbrekende pakketten “schatten” door interpolatie
  - verschillende profielen mogelijk, bv GSM encoding, MP3 etc.
  - time stamping relatief t.o.v. begin, bevordert correct afspelen
- RTCP (Real-time Transport Control Protocol)
  - voor besturing (feedback)

RTP (2)

TCP introdactie

- TCP (Transmission Control Protocol) ontstaan als het verbindingsgerichte transportprotocol van ARPA (DoD)
- TCP/IP protocolsuite standaard binnen Internet
- TCP beschreven in RFC's: 793 (1981), 1122 (1989), 1323 (1992)
- Verbindingsloze transportprotocol heet UDP (User Datagram Protocol)

TCP service

- verbinding tussen sockets
  - socket komt overeen met TSAP , is:
IP adres + poort ; (32 bits + 16 bits)
  - 'well-known' ports voor standaard services (RFC 1700)
    - b.v. FTP = poort 21; TELNET = poort 23
- full duplex
- point-to-point (geen multicast, geen broadcast)
- byte stream (geen message stream)
- PUSH flag, d.w.z. verzend nu
- *urgent data* flag t.b.v. interrupts (b.v. ^C)

TCP protocol (1)

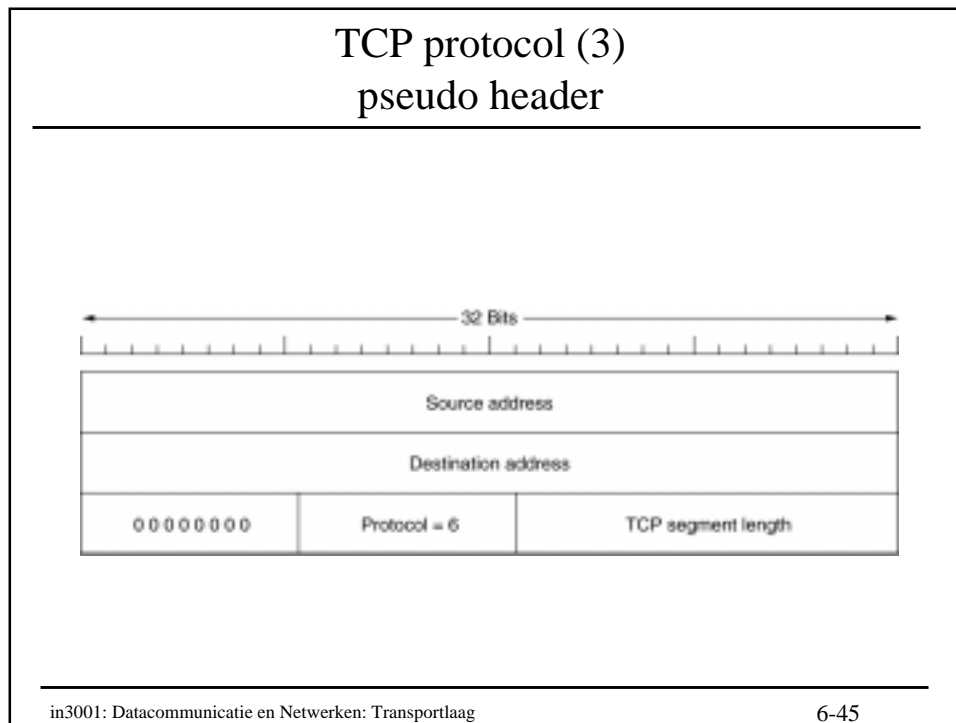

- bytes zijn genummerd (32 bits)
- data wordt verzonden in *segmenten*.
  - (segment bevat header + data)
  - segmentgrootte beperkt door
    - IP-payload (64K)
    - maximum transfer unit (MTU) per netwerk (b.v. 2K)
- flow control d.m.v. sliding window protocol met variabele grootte
  - complicaties:
    - segmenten kunnen gefragmenteerd zijn
    - segmenten kunnen in de verkeerde volgorde aankomen
    - opnieuw verzonden segmenten kunnen anders gefragmenteerd zijn

TCP protocol (2)

- segment header
- vast deel, bevat o.a.
  - bron- en doelpoort
  - bytenummer (van eerste byte in dit segment)
  - ACK-nummer (bevestigt alle voorgaande bytenummers)
  - URG pointer
  - PSH bit
  - SYN bit, FIN bit, ACK bit
  - Checksum (houdt rekening met pseudoheader)
  - options:
    - max TCP payload (default 536)
    - window size scale factor
    - *selective repeat* i.p.v. *go-back-n* bij hertransmissie

TCP verbinding maken/opheffen

- Verbindingen maken d.m.v. 3-way handshake
(Bij call collision één verbinding)
  - nummering starten m.b.v. klok
  - maximale packet lifetime 120 seconden
- full duplex verbinding verder te beschouwen als 2 simplex verbindingen.
- Elke simplex verbinding te beëindigen door FIN-bit
- Verbinding opgeheven als beide simplex verbindingen beëindigd.

---

in3001: Datacommunicatie en Netwerken: Transportlaag 6-46

TCP

Transmissie policy

- Basis: sliding window protocol met variabele window size
- probleem bij interactieve toepassingen, b.v. bij editor,
  - verbetering: Nagles algoritme
    - Eerste byte meteen verzenden, volgende bytes bufferen tot ACK ontvangen is. (niet geschikt voor muis)
- probleem: Silly window syndroom
  - d.w.z. ontvanger neemt iedere keer 1 byte van buffer en past window size met 1 aan.
  - oplossing van Clark: ontvanger stuurt alleen nieuw window size, wanneer hij voldoende vrije ruimte heeft.

TCP

congestion control (1)

- aanname:
transmissie time-outs veroorzaakt door congestie
- congestie control :
door afremmen van de zenders die te maken hebben met transmissie time-outs
- methode:
  - naast window t.b.v. ontvanger, ook window t.b.v. congestion control
  - kleinste van beide windows wordt gebruikt

TCP congestion control (2)

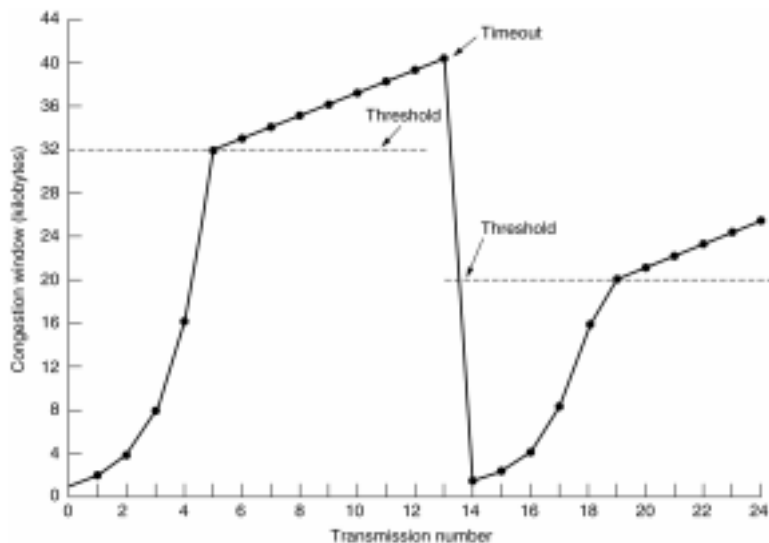

Bepaling van window t.b.v congestion control:

- start met window size = eenmaal max segment size
- als ACK binnen vóór timeout, verdubbel window size
- verdubbel steeds als er geen timeout is,
(dit heet het *slow start algoritme*)
- als er een timeout optreedt of een *threshold* waarde wordt bereikt:
  - bij timeout: halveer threshold en begin opnieuw met slow start
  - bij threshold: verhoog window size steeds met vast bedrag tot window t.g.v ontvanger is bereikt

TCP congestion control (3)

TCP Timer management

A. Retransmissie timer (T_R)

- wordt gezet bij verzenden van een pakket. Als ACK niet binnen voor aflopen van timer, dan retransmissie
- Baseren op Round Trip Time (RTT)
- dynamisch aanpassen (*exponentieel gemiddelde*)
Jacobson's algoritme
- $RTT := \alpha RTT + (1 - \alpha) M$
M is laatst gemeten RTT
D is gemiddelde afwijking, ook dynamisch aanpassen:
 $D := \alpha D + (1 - \alpha) | RTT - M |$
- timeout waarde = $RTT + 4 * D$
- Als timeout optreedt RTT verdubbelen (*Karn's Algoritme*)

TCP timer management

B. persistentie timer (T_p)

Als zender bij window size 0, gedurende tijd T_p niets van de ontvanger heeft gehoord, zendt zender een verzoek om de window size mee te delen (anders misschien deadlock)

C. Keep-alive timer (T_A)

Als een verbinding gedurende tijd T_A inactief is geweest, wordt door één zijde aan de andere kant gevraagd of deze er nog is.

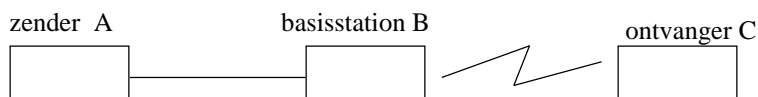
D. timed wait state (T_C)

Bij een close wordt 2 maal de maximum packet lifetime gewacht of er nog een TPDU onderweg is.

Draadloos TCP

- TCP protocol functioneert correct in bij draadloze verbinding
- probleem: performance
  - oorzaak: congestie control werkt averechts
  - Pakket verlies nu meestal **niet** door congestie
  - bij pakketverlies meer pakketten zenden I.p.v. vertragen
- probleem: inhomogene paden: half kabel, half draadloos

Draadloos TCP

Oplossingen voor inhomogeen pad:

- indirect TCP: splits verbinding in 2 TCP-verbindingen
  - bij timeouts over AB, moet A vertragen
  - bij timeouts over BC, moet B snel opnieuw zenden
  - nadeel: bevestiging door B (naar A) betekent niet dat C het segment ontvangen heeft.
- Uitbreiden netwerklaag in B met *snooping agent*
  - snooping agent bewaakt de overdracht van B naar C, zorgt eventueel voor retransmissie
  - nadeel: kans op timeout van A en ten onrechte aanname van congestie

Draadloos UDP

- UDP functioneert correct bij draadloze verbindingen
- probleem: UDP wordt minder betrouwbaar
- gevolg: applicatie heeft vaker te maken met verloren berichten. Recovery kan duur zijn.

Performance problemen

- congestie
- onbalans
  - systeem te traag voor net
  - systeem slecht getuned
- synchrone overload
  - b.v. *broadcast storm*
  - massale reboot na stroomstoring
- window size
  - (ideaal window is produkt van bandbreedte en delay)
- *jitter* (is variatie in delay)

Performance Meten (1)

---

interessante gegevens:

- Round Trip Time (RTT)
- aantal retransmissies (als percentage)
- effectieve bandbreedte (bits/s)

Performance Meten(2)

Punten van aandacht

- sample size
- representativiteit
- klok resolutie
- controleerbare omgeving
- caching en buffering
- begrijpen wat je meet
- oppassen met extrapolatie

Performance Design aspecten

- CPU snelheid vaak belangrijker dan netwerkcapaciteit
- beperk aantal TPDU's
- minimaliseer aantal contextswitches
- buffers zo weinig mogelijk kopiëren
- congestie voorkomen is beter dan genezen
- time-out waarden conservatief kiezen
- software van communicatiefuncties optimaliseren op de meest voorkomende situaties (normale foutloze overdracht)

Giga-bit netwerken (1)

Problemen:

- sequencenummers te klein
- communicatiesnelheid is sneller toegenomen dan CPU snelheid
- go-back-n slecht bij verbindingen met groot bandbreedte-delay produkt
- bij grote bandbreedte is de delay de beperkende factor
- voor nieuwe toepassingen (multimedia) is de variatie in de delay belangrijker dan een lage gemiddelde delay.

Giga-bit netwerken (2)

Aanbevelingen voor oplossingen

Uitgangspunt: bandbreedte is geen probleem meer

- protocol processing moet snel
  - speciale hardware (alleen voor eenvoudige protocollen)
  - software richten op performance
- terugkoppeling vermijden
  - sliding window protocol vervangen door gegarandeerde capaciteit
  - slow start algoritme (Jacobson) vervangen door het reserveren van resources door zender, ontvanger **en netwerk**

Giga-bit netwerken (3)

Aanbevelingen (vervolg)

- packet layout aanpassen
  - velden op gemakkelijke grenzen
  - velden groot genoeg voor nieuwe situatie (b.v. grotere sequence nummers)
  - aparte checksums voor header en data
  - maximale datasize groot
- eerste data meezenden met connectie request